

Openbare samenvatting Q2 2017

Aantallen en distributie van (eerste) asielaanvragen in Nederland en EU+

In Nederland is het aantal eerste asielaanvragen licht gedaald in het tweede kwartaal in vergelijking met het eerste kwartaal in 2017 (afgerond ongeveer -5,5%, van 3.600 naar 3.400).¹

In de gehele EU+ (Europese Unie, Noorwegen, Zwitserland) zijn in maart en april 2017 minder asielaanvragen ingediend vergeleken met januari en februari 2017. Griekenland, Italië, Oostenrijk en Zweden registreerden de grootste afname van het aantal asielaanvragen in deze periode. De aanvragen in Frankrijk, Duitsland en België namen licht toe in deze periode.

In Nederland is het aantal asielaanvragen van personen, afkomstig uit landen geplaatst op de lijst veilige landen van herkomst, gedaald in vergelijking met het eerste kwartaal van 2017. Drie van de tien grootste groepen asielaanvragers afkomstig uit zogenoemde veilige landen van herkomst. Marokkanen, Algerijnen en Georgiërs zijn in het tweede kwartaal van 2017, zoals ook in het eerste kwartaal van 2017, de grootste groepen migranten uit veilige landen van herkomst. De aantallen asielaanvragen van deze groepen zijn in het tweede kwartaal in vergelijking tot het eerste kwartaal echter afgenomen.

Het aantal asielaanvragen van personen die niet afkomstig zijn uit landen geplaatst op de lijst veilige landen van herkomst is licht gestegen in vergelijking met het eerste kwartaal van 2017. Syriërs, Eritreeërs en Irakezen zijn de grootste groepen migranten die in Nederland een eerste asielaanvraag indienden.

In de EU+ als geheel is het aantal asielaanvragen van personen die niet op de lijst staan van veilige landen van herkomst daarentegen licht afgenomen in maart en april, in vergelijking met januari en februari. Syriërs, Afghanen, Irakezen en Eritreeërs vormden in januari en februari 2017 31,1% van de groepen die asiel aanvroegen in de EU+. In maart en april 2017 is dit percentage licht gedaald naar 30%. De aanvragen van Eritreeërs, Irakezen, Syriërs en Afghanen namen af in maart en april 2017 ten opzichte van januari en februari 2017.

In Nederland is het aandeel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) in de asielprocedure afgenomen in het tweede kwartaal van 2017, in vergelijking met de drie maanden daarvoor (8,3% versus 9,2% van het totaal aantal eerste asielaanvragen). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van het aantal asielaanvragen van Eritrese AMV's. Het percentage aanvragen van Eritrese AMV's, ten opzichte van het totaal aantal asielaanvragen, daalde van 5,5% in het eerste kwartaal van 2017 naar 2,7% in het tweede kwartaal van 2017.

In het derde kwartaal van 2017 zal het aantal eerste asielaanvragen in Nederland waarschijnlijk toenemen ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017, aangezien ook in voorgaande jaren in de tweede helft van het jaar meer asielaanvragen zijn geregistreerd. Deze stijging is deels te verklaren door het stijgend aantal geregistreerde irreguliere aankomsten aan de buitengrenzen van Europa (Spanje, Italië en Griekenland) in de zomerperiode. Dit aantal wordt ook de komende maanden verwacht te stijgen.

Herkomst, opvang- en transitlanden

Het aantal ontheemden als gevolg van gewapende conflicten is in het afgelopen kwartaal toegenomen in Afghanistan en Irak. Het aantal Syrische vluchtelingen in omliggende landen is eveneens toegenomen. Tegelijkertijd meldt UNHCR dat het aantal Syrische vluchtelingen dat uit omliggende landen terugkeert naar Syrië toeneemt, vooral uit Turkije naar het noorden van Syrië. UNHCR noemt dit een opvallende trend. Ook terugkeer naar Afghanistan en Irak vanuit omliggende landen nam toe in de afgelopen periode. Het is de verwachting dat ook de komende drie maanden een stijgend aantal ontheemden uit Syrië, Irak en Afghanistan terug zal keren en

¹ Bron: IND Business Information Centre (BIC) | Asylum Trends June 2017

ook dat een toenemend aantal personen door aanhoudende gewapende conflicten in deze landen ontheemd zal raken en/of naar omliggende landen zal vluchten.

Routes

In Italië is het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten seizoensgetrouw meer dan verdubbeld in het tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het eerste kwartaal. Vergeleken met een jaar geleden is het aantal licht gestegen. De meest voorkomende herkomstlanden van migranten op deze route in het tweede kwartaal van 2017 zijn Nigeria, Bangladesh, Guinee en Ivoorkust. Het aantal aankomsten in Italië vanuit Turkije is in 2017 sterk toegenomen. De meest aangetroffen groepen migranten op deze route kwamen uit Pakistan, Irak en in mindere mate uit Syrië, Iran en Afghanistan. Het aantal aankomsten in Italië vanuit Egypte is sterk afgenomen in 2017. Sinds begin mei zijn geen aankomsten vanuit Egypte in Italië meer geregistreerd.

In Griekenland is het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten gestegen met ongeveer 26% in het tweede kwartaal van 2017 ten opzichte van het eerste kwartaal van 2017. Vergeleken met een jaar geleden is het aantal aankomsten licht afgenomen. De meest voorkomende herkomstlanden op deze route in het tweede kwartaal van 2017 zijn Syrië, Irak en Afghanistan.

In Spanje is het aantal geregistreerde irreguliere aankomsten sinds het begin van 2017 tot eind juni ongeveer verdubbeld ten opzichte van dezelfde periode in 2016. De meest voorkomende herkomstlanden van migranten op deze route in het tweede kwartaal van 2017 zijn Ivoorkust, Marokko, Guinee en Gambia.

Voor het derde kwartaal van 2017 wordt verwacht dat het aantal irreguliere migranten dat in Italië, Griekenland en Spanje aankomt conform het seizoenspatroon zal toenemen.

Asielbeleid en maatregelen

Ook tijdens het tweede kwartaal van 2017 bleven de afspraken uit de EU-Turkije verklaring, de barrières op de Balkan en overige grenscontroles (zowel binnen als buiten het Schengengebied) gehandhaafd. De huidige interne Schengen grenscontroles lopen nog tot november 2017. De Europese Commissie beveelt lidstaten aan de grenscontroles daarna af te bouwen. Verwacht wordt dat de controles door een aantal lidstaten zullen worden voortgezet.

Volgens berichtgeving van de Europese Commissie in juni is een jaar na de start van het nieuwe partnerschapskader met de vijf prioritaire Afrikaanse landen Niger, Mali, Nigeria, Senegal en Ethiopië de samenwerking opgevoerd. In het kader van het EU-noodtrustfonds voor Afrika is een pakket van 90 miljoen euro vastgesteld om de bescherming en weerbaarheid van migranten en vluchtelingen (onder meer in centra) alsook die van de gastgemeenschappen in Libië te versterken. De implementatie van projecten wordt door verschillende internationale organisaties uitgevoerd, onder andere door IOM en UNHCR. Daarnaast voert de EU thans nauwer overleg met de buurlanden van Libië om migratie naar het noorden te beïnvloeden.

Nadat Italië eind juni dreigde de Italiaanse havens voor boten van *Non-Governmental Organizations* (NGOs) te sluiten heeft de Europese Commissie een actieplan gepresenteerd om Italië te steunen, druk te verlichten en solidariteit te vergroten. In dit actieplan wordt onder andere voorgesteld dat de slagkracht van de Libische autoriteiten zal worden vergroot, dat de financiering voor migratiebeheer in Italië onmiddellijk met 35 miljoen euro zal worden verhoogd en dat herplaatsing vanuit Italië zal worden bespoedigd. Italië zal, onder meer, in overleg met de Commissie en NGO's een gedragscode opstellen voor NGO's die in het Middellandse Zeegebied opsporings- en reddingsacties uitvoeren, en meer migranten terugsturen.

Verwacht wordt dat grensbewaking wederom een belangrijk onderwerp zal blijven in de EU. Ook wordt verwacht dat de Europese Commissie en de EU lidstaten zullen blijven inzetten op samenwerking met Afrikaanse landen om de grondoorzaken van migratie te beïnvloeden, bijvoorbeeld door het partnerschapskader inzake migratie en het EU-Afrika Trust Fund.